

3.6. AUTOOCUPACIÓ

Introducció

L'autoocupació és una de les possibilitats per treballar que teniu els joves que busqueu feina o que voleu millorar-la. Es tracta de crear la vostra pròpia empresa, sols o juntament amb altres persones a partir d'un projecte propi, adequat als propis interessos, capacitats i habilitats. Aquesta possibilitat també inclou establir-vos com a treballadors autònoms.

El procés de creació d'una empresa és força complex, per això és recomanable recórrer a l'ajut d'especialistes. En aquest quadern/guia t'exposarem alguns dels aspectes més destacats, com ara el paper de l'emprenedor, els principals passos administratius que has de seguir i el pla d'empresa.

El Servei d'Autoempresa del Departament de Treball i Indústria i l'Oficina Jove de Treball, entre altres organismes, assessoren gratuïtament els futurs emprenedors en la posada en marxa de la seva empresa.

La URV, amb la **Càtedra sobre el Foment de l'Emprenedoria i la Creació d'Empreses**, t'ofereix servei i assessorament per crear el teu propi negoci:

http://www.urv.cat/catedres/catedra_emprenedoria/index.html

AVANTATGES I INCONVENIENTS DE L'EMPRENEDORIA

Comparat amb el treball per compte d'altri, aquesta forma de treball comporta generalment més motivació, més independència i capacitat de decisió, més rendibilitat del treball personal i més flexibilitat. Com que no es depèn d'altres persones ni s'han de donar explicacions, l'autoocupació et permetrà treballar al teu aire i obtenir un rendiment més gran del propi treball.

No obstant això, generalment establir-te per compte propi suposa més despeses, responsabilitats, dedicació i risc. Requereix inversions, i també responsabilitats i obligacions davant de tercers. Comparat amb el treball assalariat, s'acostuma a treballar més hores, i en cas que l'empresa hagi de tancar no es té dret a prestació d'atur.

L'autoocupació, en definitiva, té avantatges importants, però també té inconvenients. Com a futur emprenedor, hauries de saber que hi ha aquesta sortida i que no és impossible, però també has de ser realista a l'hora de valorar les teves possibilitats i els riscos importants que comporta crear una empresa.

01/10/2012

EMPREDADOR O EMPREDADORS

Desenvolupar i consolidar una idea empresarial demana una determinada actitud i qualitats personals. Un emprenedor ha de tenir confiança en si mateix per poder superar els moments difícils, una personalitat forta i un caràcter positiu, sense deixar de ser realista. També ha de tenir capacitat de relació per poder rebre i donar informació a terceres persones, ha de saber veure i anticipar-se als canvis que es produeixen en el seu entorn, en un procés d'aprenentatge continu, i assumir els riscos necessaris per assolir els objectius fixats.

La creació i consolidació d'una empresa és una opció real a l'abast de moltes persones, que potser ni elles mateixes es plantegen. Però és una tasca difícil i molt exigent per als promotors, que han de ser persones emprenedores per poder tirar endavant el seu projecte empresarial.

Per veure'n més informació, podeu consultar el quadern: ***Guia per a emprenedors***

EL PLA D'EMPRESA

Tot projecte ha de partir d'una idea empresarial, que no és més que una resposta davant una necessitat de la societat o una innovació respecte a altres productes o serveis que ja s'ofereixen, ja sigui en el contingut o en la manera de comercialitzar-lo.

Abans de tirar endavant qualsevol idea empresarial s'ha d'elaborar el pla d'empresa, que és la plasmació sobre el paper de tot el projecte empresarial que es vol engegar. El pla és un document que recull els principals aspectes a tenir en compte: la idea empresarial, l'activitat, les persones i les xifres que demostrin la viabilitat econòmica i tècnica de l'empresa. Els principals avantatges de fer un pla d'empresa són:

- Serveix d'instrument d'anàlisi, planificació i control de l'activitat de l'empresa, tant abans com després de la seva posada en marxa.
- Permet comprovar la viabilitat de l'empresa i anticipar possibles errors.
- Serveix de carta de presentació i d'aval davant de possibles clients, proveïdors i finançadors del projecte.
- És un requisit indispensable per rebre ajuts de l'Administració pública.

Depenent del tipus d'activitat que es desenvolupi, el pla d'empresa emfasitzarà uns punts o uns altres. Tanmateix, hi ha uns continguts mínims a tractar, que es descriuen a continuació.

- Breu resum i història del projecte: Inclou una descripció de l'activitat, la situació actual del projecte i una fitxa descriptiva de l'empresa, amb les seves dades principals. L'objectiu d'aquest apartat és mostrar quina empresa es vol crear.

01/10/2012

- o Recursos humans: Inclou l'organigrama de l'empresa, amb l'estructura de presa de decisions, les funcions i responsabilitats que ha d'assumir cadascú, la descripció dels llocs de treball amb les tasques assignades, la forma de retribució del treball i els processos administratius propis de l'empresa.

- o El procés de producció o l'organització del servei (empreses industrials o de serveis, respectivament): Descriu el producte o servei, i les fases, tasques i recursos humans i materials necessaris per produir-lo. Es valoraran els costos per unitat de producte o servei, incloent-hi totes les dades referents a les instal·lacions necessàries.

- o Entorn comercial: S'ha d'estudiar la situació del mercat d'aquell producte o servei, és a dir, els clients potencials, els possibles proveïdors i els competidors, i decidir la política comercial de l'empresa, definint les anomenades 4 *pes* del màrqueting: preu, producte, publicitat i punt de venda o distribució.

- o Àrea econòmica financera: Recull totes les dades econòmiques i financeres d'interès a partir de les dades i decisions preses en els apartats anteriors, com ara la previsió de vendes i les possibilitats de producció. Aquest bloc és el que mostra la viabilitat econòmica i financera de l'empresa, i inclou:
 - o Balanç inicial: Pla d'inversions inicials i pla de finançament d'aquestes inversions; instrument representatiu del patrimoni de l'empresa en un moment donat. Reflecteix les inversions fetes i els recursos per finançar-les.

 - o Previsió del resultat o compte de pèrdues i guanys provisional: Previsió de beneficis de l'empresa, restant-hi les despeses dels ingressos previstos.

 - o Previsió de tresoreria: Recull les quantitats que cal cobrar i pagar segons la data de cobrament o pagament, i serveix per evitar la falta de liquiditat.

 - o Punt d'equilibri o llindar de rendibilitat: Xifra de vendes a partir de la qual l'empresa no té beneficis ni pèrdues.

- o Conclusions i pla d'operacions: Al final del pla d'empresa es fa un resum i una valoració de les dades analitzades, i s'indiquen els punts forts i febles del projecte i les decisions preses. Amb el pla d'operacions es planifiquen les accions que caldrà dur a terme per constituir l'empresa i iniciar l'activitat.

FORMA JURÍDICA

L'elecció de la forma jurídica de l'empresa és una de les principals decisions que han de prendre els emprenedors, ja que determinarà el marc legal en què es mourà l'empresa, és a dir, la normativa que se li aplicarà en cada moment. Hi ha diverses formes jurídiques, cadascuna amb les seves condicions i els seus avantatges i inconvenients.

Entre els factors que cal considerar per escollir la forma jurídica hi ha el nombre de socis, el capital mínim que s'aportarà, el tipus de relació entre els promotors de

01/10/2012

l'empresa, el cost de legalització, la possibilitat de rebre ajuts i altres factors de tipus personal, com ara els objectius professionals dels promotors, el grau de responsabilitat, el percentatge de participació i de dedicació de cadascú, etcètera.

A continuació es descriuen breument les possibles formes que es poden adoptar. Es pot trobar més informació de cadascuna d'elles en les publicacions i webs que se citen més endavant. En qualsevol cas, abans de decidir-se per una forma o una altra és recomanable consultar-ho amb algun especialista.

- Empresari individual: Persona que fa una activitat econòmica continuada. Pot treballar sola però també pot contractar altres persones.
- Societat civil: Contracte pel qual dues o més persones posen en comú diners, béns o treball per desenvolupar una activitat econòmica i repartir-se els guanys.
- Comunitat de béns: Contracte pel qual la propietat d'una cosa o un dret indivisible pertany a diverses persones; a cadascuna li correspon una part dels guanys i pèrdues, depenent de la seva participació.
- Societat cooperativa catalana de treball associat: Societat constituïda per un grup de persones que, amb un capital variable i una estructura i una gestió democràtiques, s'han unit per satisfer unes necessitats socioeconòmiques comunes mitjançant una activitat empresarial de base col·lectiva.
- Societat de responsabilitat limitada (SL): Forma mercantil de tipus capitalista, formada per una o més persones, en la qual el capital social està dividit en participacions socials iguals, indivisibles i acumulables.
- Societat anònima (SA): Societat en la qual els socis posen recursos en comú per desenvolupar una activitat econòmica i en què cadascun dels socis té un nombre d'accions que correspon al pes de la seva aportació al capital social de l'empresa.
- Societat laboral: Societat mercantil (anònima o limitada) on la majoria de capital social és propietat dels treballadors, que tenen una relació laboral indefinida, personal i directa.
- Societat comanditària: Societat mercantil en què hi ha uns socis col·lectius amb responsabilitat il·limitada que aporten capital i treball, i uns socis comanditaris amb responsabilitat limitada que només aporten capital i no participen en la gestió.
- Societat col·lectiva: Societat mercantil en què tots els socis es comprometen a participar en els mateixos drets i obligacions en la proporció que estableixin i sota un mateix nom i raó social.

TRÀMITS PER MUNTAR UNA EMPRESA

Els tràmits per crear una empresa varien depenent de la forma jurídica que finalment s'adopti, si bé molts passos són comuns.

01/10/2012

L'explicació detallada de cada pas es pot trobar en diverses publicacions i webs, i també es pot demanar assessorament als centres ja esmentats.

A continuació s'apunten els principals passos que cal seguir.

Registres

- Codi d'identificació fiscal: delegacions d'Economia i Hisenda
- Declaració d'alta en l'impost sobre activitats econòmiques: ajuntament o Delegació d'Economia i Hisenda, segons l'àmbit d'actuació de l'empresa
- Inscripció de l'empresa: Tresoreria General de la Seguretat Social
- Declaració censal: Delegació d'Economia i Hisenda
- Registre Mercantil
- Registre Industrial: oficines de gestió unificada
- Registre de la Propietat Immobiliària

Municipals

- Llicència d'activitats
- Llicència d'obres
- Impost sobre construccions, instal·lacions i obres
- Impost sobre béns immobles
- Impost sobre l'increment del valor dels terrenys de naturalesa urbana laborals
- Alta i afiliació dels treballadors al règim general de la Seguretat Social: Tresoreria General de la Seguretat Social
- Alta de cobertura de riscos d'accidents de treball i malaltia professional: Tresoreria General de la Seguretat Social, Institut Nacional de la Seguretat Social
- Comunicació d'obertura del centre de treball: Departament de Treball

Llibres

- Llibre de visites: Delegació de Treball i Seguretat Social i Inspecció de Treball
- Llibre de matrícula: Delegació de Treball i Seguretat Social i Inspecció de Treball
- Llibres obligatoris per a les societats

AJUTS

Per constituir una empresa hi ha la possibilitat de demanar ajuts, que poden ser de molts tipus: informació i assessorament, formació, subvencions, assistència tècnica, etc. Aquests ajuts són atorgats per les diferents administracions: ajuntaments, consells comarcals, diputacions, Generalitat, Estat i Unió Europea.

Si bé no és recomanable dependre excessivament dels ajuts que es puguin rebre, abans de constituir una empresa cal tenir en compte la possibilitat d'accedir a finançament o altres facilitats. Alguns dels ajuts que es poden obtenir són aquests:

01/10/2012

Servei Autoempresa (Departament de Treball i Indústria)

- Informació i assessorament per crear una empresa
- Informació i assessorament per elaborar el pla d'empresa, els tràmits a seguir i els ajuts existents
- Facilitats de finançament per a aquells projectes considerats viables

Oficina Jove de Treball (Secretaria General de Joventut)

- Informació i assessorament per crear una empresa
- Informació i assessorament per elaborar el pla d'empresa, els tràmits que s'han de seguir i els ajuts existents
- Acompanyament en la creació de les noves empreses

Promoció del treball autònom o per compte propi (Departament de Treball i Indústria)

- Subvenció financera: subvenció d'una part dels interessos
- Renda de subsistència
- Assistència tècnica

Iniciatives d'ocupació – I+O (Departament de Treball i Indústria)

- Subvenció financera
- Subvenció de suport a la funció gerencial
- Subvenció d'assistència tècnica
- Subvenció per a la contractació indefinida de treballadors desocupats

Capitalització de la prestació d'atur (INEM)

- Cobrament de la prestació d'atur en un pagament únic per a persones que treballin com a sòcies d'una cooperativa de treball associat o d'una societat anònima laboral.

Alguns dels ajuts són periòdics, o sigui que cal informar-se del termini per accedir-hi. Es pot obtenir més informació al Servei Autoempresa o bé a la base de dades d'Internet del CIDEM, a l'adreça <http://www10.gencat.net/pls/cid/fisub.html>.

ADRECES D'INTERÈS

Servei Autoempresa del Departament de Treball

Tel. 902 20 15 20

http://www.gencat.net/treballiindustria/ocupacio_activitat/autoocupacio/index.html

Oficina Jove de Treball

C. Rocafort, 116-122, i c. Calàbria, 147

08015 Barcelona

Tel. 93 567 56 63

www.jovest treball.com

Xarxa Catalana d'Informació Juvenil i altres centres difusors del Servei Autoempresa

Servei d'Assessorament a la Creació d'Empreses (SACE)

C. Joaquim Pou, 8, 2n

08002 Barcelona

Tel. 93 317 32 39 – 93 317 33 62

01/10/2012

Direcció General d'Economia Social, Cooperatives i Autoempresa

C. Casp, 15

08010 Barcelona

Tel. 93 342 98 42

Fax: 93 301 66 55

http://www.gencat.net/treballiindustria/economia_social/index.html

Centre d'Innovació i Desenvolupament Empresarial (CIDEM)

Passeig de Gràcia, 129

08008 Barcelona

Tel. 93 476 72 00

Fax 93 476 73 00

<http://www.cidem.com>

info@cidem.gencat.net

Institut per a la Promoció i la Formació de Cooperatives (IPFC)

C. Casp, 15

08010 Barcelona

Tel. 93 342 57 23

Fax: 93 342 57 24

http://www.gencat.net/treballiindustria/economia_social/promocio_formacio

ipfc.dti@gencat.net

Federació de Cooperatives de Treball Associat de Catalunya (FTAC)

Pg. de Gràcia, 6, 2n 2a

08007 Barcelona

Tel. 93 318 81 62

Fax: 93 302 18 85

www.cooperativestreball.coop

federacio@cooperativestreball.coop

Federació de Societats Anònimes Laborals de Catalunya (FSALC)

C. Aragó, 390-394, 3r

08013 Barcelona

Tel. 93 247 94 69

Fax: 93 247 94 62

<http://www.fesalc.es>

fesalc@fesalc.es

Centre de Promoció i Gestió d'Iniciatives d'Autoocupació Juvenil de Catalunya (CP'AC)

C. Vallespir, 189-191, baixos

08014 Barcelona

Tel. 93 490 88 60

Fax. 93 490 79 70

<http://www.autoocupacio.org>

cpacbcn@autoocupacio.org

Dossier de la Secretaria General de Joventut sobre autoocupació

<http://www6.gencat.net/joventut/catala/porta/treball/treball2.htm>

FISUB – Base de dades del CIDEM sobre ajuts

<http://www10.gencat.net/pls/cid/fisub.html>

01/10/2012

Direcció General d'Economia Social i Autoempresa

Normativa, tràmits i ajuts per a la constitució de cooperatives i societats laborals

http://www.gencat.net/treballiindustria/economia_social/cooperativa/normativa/index.html

Red Connecta

http://www.redconecta.com/RedConecta_ppal.php

Bibliografia

Passos i costos per a la posada en marxa d'un projecte d'autoocupació. Colomer, Albert.
Departament de Treball i Indústria. Barcelona (2003)

Parlem de feina a les escoles. Diversos autors. Secretaria General de Joventut. Barcelona.
(2000)